

Attīrot saplaisājušu foto un uzrakstus uz laika zoba apskādēta kapakmens, vēstures entuziasts Mihails Parahins uzgāja Oto Tīca atdusas vietu Lielajos kapos.

ANDREJA GUSAČENKO FOTO

8. Daugavpils kājnieku pulka 3. bataljona shēma 1919. gada 15. oktobrī ar norādi uz leitnanta Tīca bojāejas vietu.

LATVIJAS VALSTS VĒSTURES ARHĪVS

Vācbaltietis Oto Tīcs 20 gadu vecumā zaudēja dzīvību, piedaloties cīņās pret Bermonta karaspēku.

LATVIJAS VALSTS VĒSTURES ARHĪVS

LATVIJA | Neatkarības kara varoņi

Jaunas liecības par Oto Tīcu

Rīgas Lielajos kapos rūpīgi izpētot kādu ilgus gadus zemē iegrimušu kapa pieminekli, vēstures entuziasts Mihails Parahins martā uzgāja Lāčplēša Kara ordeņa kavaliera, vācbaltieša, leitnanta Oto Tīca atdusas vietu. Vēsturniekiem jau izdevies iegūt dziļāku ieskatu šī virsnieka dienesta gaitās, atklājot līdz šim nezināmus faktus.

Oto Tīcs bija viens no daudziem desmitiem vācbaltiešu, kuri Latvijas armijas rindās karoja pret Pāvela Bermonta Rietumu brīvprātīgo armiju. Viņš kā 8. Daugavpils kājnieku pulka leitnants krita varoņa nāvē zīmīgajā 1919. gada 15. oktobra uzbrukumā pāri Daugavas dzelzceļa tiltam, bet līdz Šim Tīca biogrāfija bija palikusi neizpētīta. Viņš arī bija viens no retajiem Lāčplēša Kara ordeņa kavalieriem bez zināmas kapavietas, tāpēc atradumu Lielajos kapos vēsturnieki vērtēja kā nozīmīgu un rosinājumu tālākai pētniecībai.

LU Vēstures institūta zinātniskais asistents Andrejs Gusačenko ar LU Vēstures un filozofijas fakultātes profesora Ērika Jēkabsona un Latvijas Valsts vēstures arhīva galvenā arhivista Gunta Gailuma atbalstu ir iedziļinājies Oto Tīca dienesta gaitās un “Ilustrētās Pasaules Vēstures” lasītājiem var dot dziļāku ieskatu šī vācbaltiešu jaunekļa liktenī.

Ievaino kaujā pie Ezeres

Oto Tīcs (*Tietcs, Tietz*) piedzima 1899. gada 6. jūnijā (19. jūnijā pēc jaunā stila) Rīgā amatnieka Hermana Jūlija Tīca ģimenē. Viņš ir absolvējis 8. klašu Rīgas amatniecības skolu. 1917. gada 10. februārī Tīcu iesauca armijā un nosūtīja uz 185. rezerves kājnieku pulku Nižņijnovgorodā. Tajā pašā mēnesī viņu nosūtīja uz 1. Pēterhofas praporščiku skolu, ko Tīcs sekmīgi absolvēja, nokārtojot eksāmenu praporščika pakāpei. Nav zināms par Tīca

gaitām laika posmā no 1917. gada vidus līdz 1919. gada janvārim, bet, visticamāk, viņš 1918. gada vasarā pēc Brestļitovskas miera noslēgšanas atgriezās Latvijā. Kad īsi pēc Latvijas Republikas proklamēšanas sākās Neatkarības karš, Oto Tīcs 1919. gada 7. janvārī Liepājā iestājās Baltijas landesvērē. 23. februārī viņu ieskaitīja Vācu Dzelzsdivīzijas hauptmaņa fon Borkes bataljonā, bet 18. martā pārcēla uz 2. gvardes kājnieku artilērijas bataljonu. Jau nākamajā dienā vācbaltiešu karavīru ievainoja kaujā pie Ezeres. Veicot izlūkošanas uzdevumus pirms Rīgas ieņemšanas operācijas, Tīcu 20. maijā kontuzēja kaujā pie Olaines. Par kaujas nopelniem viņš saņēma 1. pakāpes Dzelzs krustu.

Izstājas no vācu spēkiem

20. jūnijā Tīcs iestājās Landesvēra Rīgas policijas rotā. Vācu un vācbaltiešu spēkiem ciešot sakāvi Cēsu kaujās, tie bija spiesti atstāt arī Rīgu, un galvaspilsētā kārtības uzturēšanu pārņēma pulkveža Jāņa Baloža Dienvidlatvijas brigādes 5. bataljona un rotmistra kņaza Anatola

Līvena 2. bataljona karavīri. Līdz ar to 30. jūnijā Tīcs tika atvaļināts no dienesta Landesvērē, bet jau no 7. jūlija viņš turpināja dienestu Rīgas militārajā policijā Līvena 2. bataljonā. Līvena komandētais Ziemeļrietumu armijas Rietumu brīvprātīgo korpuss bija formēts uz Liepājas brīvprātīgo strēlnieku vienības (t.s. Līvena vienības) pamata, ko vēlāk būtiski papildināja no krievu karagūstekņiem Vācijā un Polijā cīņām pret bolševikiem Krievijā. Karaspēku apgādāja Vācija, līdz ar to pēc Cēsu kaujām uz korpusa atrašanos Latvijā ar bažām raudzījās gan Latvijas Pagaidu valdība, gan Sabiedrotie, kuru spiediena rezultātā jūlijā Līvena vīrus pārcēla uz Narvas fronti. Šādu notikumu kontekstā daudzi karavīri izstājās no korpusa, arī Tīcs.

Krit uz tilta, ložu krusas cauršauts

18. jūlijā viņš iestājās Latvijas armijā 5. atsevišķā bataljona 1. rotā, turpinot dienestu Rīgas militārajā policijā. Septembra sākumā bataljonu ieskaitīja nesen izveidotajā 8. Daugavpils pulkā, un 9. septembrī leitnantu Tīcu iecēla par šī pulka

11. rotas 3. vada komandieri. Oktobrī pulku sūtīja cīņās pret Bermonta armiju. Lai gan, uzbrūkot Rīgai, bermontiešiem izdevās gūt vēlā ņemamus panākumus, tiekot līdz Daugavai, jau 15. oktobrī Latvijas armija sāka pretuzbrukumu. Ar mērķi novērst ienaidnieka uzmanību no galvenā ofensīvas virziena Daugavgrīvā un Bolderājā, pāri Rīgas dzelzs tiltam devās 8. Daugavpils pulka 3. bataljona 9., 10. un 11. rota. Leitnantam Oto Tīcam uzticēja komandēt 11. rotas rezerves vadu, kas devās uzbrukumā, atbalstot cīņubiedrus. Pēc aculiecinieka 8. Daugavpils pulka kaprāļa Jāņa Zommera atmiņām:

“Leitnanta Tietca vienīgā, atkārtotā komanda bija “Ātrāk uz priekšu!”, visu laiku atrodoties savu padoto priekšgalā, reizēm uz brīdi nokrītot zemē īsam atelpas brīdim... Un rezerves grupa seko savam leitnantam cauri ienaidnieka ugunsprokastam un pretī nākošiem ievainotiem. Daži pakrīt savā pēdējā skrējienā un nepieceļas vairs, daži asiņo tāpat kā leitnants no sava ievainojuma, bet reizēm ir sadzirdama viņa komanda: “Ātrāk, ātrāk!””

Īsi pēc uzbrukuma sākuma leitnantu ievainoja, taču viņš turpināja vadīt uzbrukumu, skrienot vadam pa priekšu, un drīz krita uz tilta, daudzu ložu cauršauts. Mēģinot iznest leitnanta ķermeni no kaujaslauka, gāja bojā vairāki viņa cīņubiedri, kas kopā ar Tīcu palika guļam uz tilta vairākas nedēļas, līdz tos pamanīja izlūku grupa.

Ģimene atbalsta latviešu organizācijas

Oto Tīcu apglabāja mēnesi pēc nāves Sv. Jēkaba luterāņu baznīcas (vācu draudzes) kapos. 1924. gadā ar viņa mātes un cīņubiedru gādību Lāčplēša Kara ordeņa komitejai tika iesniegts lūgums izskatīt karavīra varoņdarbu par cienīgu augstajam apbalvojumam. Nākamajā gadā Oto Tīcu pagodināja ar 3. šķiras Lāčplēša Kara ordeni.

Starpkaru laikā Tīcu ģimene dzīvoja Rīgā, Kandavas un Karlīnes ielā. 1939. gadā Oto brālis Artūrs un māsa Genevra (precējusies Krastiņa) izceļoja uz Vāciju. Pēc Otrā pasaules kara Genevra un viņas vīrs Alfons dzīvoja ASV, Longailendā, kur, iekrājot kapitālu, iegādājās vairākus īres namus. 1986. gadā Genevra Krastiņa nomira, testamentā novēlot vairāk nekā 400 000 ASV dolāru latviešu trimdas organizācijām, to skaitā Lāčplēša Kara ordeņa kavalieru biedrībai.

Piemērs mazākumtautību lojalitātei

“Latvijas Neatkarības karš bija ārkārtīgi sarežģīts militāri politiskais konflikts, kas kļuva ne tikai par pārbaudījumu jaunās valsts pastāvēšanai, bet arī akcentēja Latvijas multietnisko būtību – cīņā par Latviju piedalījās ne tikai latvieši, bet arī minoritātes, kuru daudzi pārstāvji brīvprātīgi devās kaujās ar ienaidniekiem un gāja bojā,” atgādina *Mg. hist.* Andrejs Gusačenko. Pagrieziena punkts Latvijas sabiedrības konsolidācijā iezīmējās 1919. gada vasarā, bet īpaši izteikti vienotība kļuva manāma Bermontiādes laikā, kad Latvijas armijā ieplūda tūkstošiem mazākumtautību karavīru. To skaitā cīnā pret Bermonta armiju devās arī vācbaltieši, seši no viņiem kļuva par Lāčplēša Kara ordeņa kavalieriem, bet vairāk nekā 40 vācbaltieši saņēma šo ordeni par cīņām Latgales frontē. Vairāki vācbaltieši krita varoņu nāvē Latvijas armijas pretuzbrukumu operācijās 1919. gada oktobra vidū, kļūstot par Lāčplēša Kara ordeņa kavalieriem pēc nāves, starp tiem vienīgais virsnieks bija leitnants Oto Tīcs. “Stereotipus brucinošais Tīcu ģimenes stāsts ir viens no daudziem minoritāšu lojalitātes piemēriem, kas īpaši spilgti iezīmējās grūtajos laikos, Latvijas valsts labā ziedojot visdārgāko, arī dzīvību,” teic Andrejs Gusačenko.